

Sendvičové děti: Stále uprostřed

Žádné pořadí narození není tak nevděčné jako to „uprostřed“, říkává se. Není to ale pravda. Tato pozice má totiž i mnoho jedinečných výhod.

Dítě, které přichází na svět jako druhorozené (případně v dalším pořadí, ale nikoliv jako prvorozené ani jako poslední „benjamínek“), musí se smířit s postavením, které spočívá ve vyplnění mezery. Obvykle tyto děti nejsou nijak nápadné a pokud na sebe upozorní, pak nejspíš lumpárnou, jíž touží získat aspoň trochu pozornosti svého okolí jenom pro sebe... Věříte takovému tvrzení? Neměli byste, jde totiž o značně přehnané klišé, čímž ovšem nelze popřít, že narazit se do mezičasu zrození prvního a posledního dítěte v rodině může být poněkud složité. Tak především nelze počítat s právy prvorozeného. A také výhody hýčkaných posledních dětí zůstávají v nedohlednu. Velmi proto záleží na rodičích, jak se k „dětem uprostřed“ postaví.

Americký sociolog Dalton Conley tvrdí, že největší nevýhodou sendvičových dětí je zřejmě nemožnost „získat zkušenost jedináčka“.

Inu, je to tak: Tyto děti bojují na dvou frontách. Představme si třeba tříletého chlapce, který má mladšího bratra a starší sestru. Sestře je šest let a zrovna nastoupila do školy. Jako čerstvá školáčka na sebe strhává obrovskou pozornost i pýchu rodičů. Zároveň je ale stále přítomno také mimino, které se pokaká nebo rozkřičí s šzeznou pravidelností ve chvíli, kdy druhorozený chlapec usiluje o chvilku nerušeného kontaktu s rodiči. Je to pech – prostřední dítě je stále uprostřed dění, nikdy však v centru pozornosti.

To jak se s tímto faktem sendvičové dítě nakonec vyrovná, záleží především na dvou okolnostech – na pořadí pohlaví narozených dětí a na věkovém odstupu mezi nimi. Nesnadnou kombinaci představují například tři bratři narození do pěti let. V jejich vztazích bude zajisté dosti příležitostí k přetlaku a vzájemnému soupeření. Výrazně snadnější bude varianta dcera-syn-dcera, zvláště bude-li mezi nejstarší holčičkou a prostředním chlapcem věkový rozdíl cca čtyř let. Dětský psycholog z Osnabrücku Peter Kaiser hovoří v podobných případech o ideálním druhorozenectví a i další psychologové se přidávají: mít starší sestru bývá báječné, protože prvorozená děvčátka jsou často empatická a pečující. Dokáží dokonce i ztlumit případné negativní dopady někdy necitlivého chování rodičů, kteří – často zcela nevědomky – prostřední dítě prostě opomíjejí.

Máte více než dvě děti, ale nechtěli byste žádné znevýhodnit? Stále si připomínejte, že i ty uprostřed narozené potřebují vaši pozornost. Vytvářejte příležitosti pro nerušený zá-

jemný kontakt s každým dítětem zvláště. Dejte i prostřednímu dítěti pocítit jeho jedinečnosti – třeba mu dopřejte kroužek dle jeho přání, a to i v případě, že dítětem zvolená soukromá výuka hry na kytaru bude finančně i organizačně náročnější než fotbalové tréninky prvorozeného.

Pokud jsou si rodiče vědomi nebezpečí a úskalí, které s sebou přináší sendvičová pozice, a umějí prostředním dětem věnovat patřičnou pozornost, nemusí prostřední děti cítit žádné znevýhodnění. Být obklopen sourozenci má totiž i nepřehlédnutelné výhody. Život přináší četné situace, v nichž je pro prostřední děti velmi příjemné moci se ukrýt mezi nejstaršího a nejmladšího. A tím, že rodičovská pozornost bývá vůči sendvičovým dětem přece jen poněkud oslabena, mívají někdy tyto děti možnost mnohem volnějšího a spontánnějšího rozvoje.

A kromě toho – vždycky je tu někdo, s kým si je možno hrát. Prostřední děti obvykle podle nálady pendlují mezi sourozenci a hrají si s tím, na jehož věkové období mají zrovna chuť. A protože jsou schopny přizpůsobovat se mladšímu i staršímu, bývají pro život nezřídka vybaveny mimořádnými sociálními schopnostmi.

Výzkumy ukazují, že prostřední děti patří ve srovnání s prvorozenými i benjamínky k výrazně oblíbenějším v kolektivu, v životě si nejednou vedou mnohem samostatněji a bývají subjektivně spokojenější. Z tohoto úhlu pohledu nemají opravdu žádný důvod ke skepsi a rozhodně není nutné, aby si připadaly jako jakkoliv znevýhodněné nebo méněcenné. Ale znovu je zapotřebí zdůraznit – postoj rodičů a jejich úsilí o spravedlnost a rovné zacházení se všemi dětmi je základem úspěchu. ■

TVOŘIVÍ VYJEDNAVAČI A DIPLOMATÉ

Co ještě o druhorozených říká výzkum:

- ve svém chování bývají spolehliví, vyrovnaní a loajální
- obvykle se těší velkému okruhu přátel
- bývají uvolněnější a v dobrém smyslu vzdornější než prvorození, ale také méně sebejistí a uzavřenější než benjamíni
- mívají diplomatické schopnosti, nezřídka se ocitají v roli vyjednavců
- vynikají v pečovatelských povoláních a také v oborech souvisejících s hudbou, designem a jazyky.